

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

ÎN AȘTEPTAREA OASPEȚILOR DRAGI

SEMNEAZA:

ILIE CRĂCIUN

Erou al Muncii Socialiste

Acad. I. S. GHEORGHIU

ION JALEA

Artist al poporului

Prof. JEAN LIVESCU

Rectorul Universității București

Acad. IORGU IORDAN

ȘTEFAN LUNGU

Erou al Muncii Socialiste

AUREL MIHALE

23 (899)

Anul XVIII

8 iunie 1962

12 pagini, 1 leu

Kiev. Spre insula Truhanov... (In pag. 10 fotoreportajul „Vara pe Nipru“)

CITIȚI ÎN PAG. 6-7

ȘTIINȚA ȘI UMANITATEA 1962

- Nu există deșerturi pe pământ! de prof. V. Kunin
- Omul are 1.750.000 de ani de L. S. B. Leakey
- Misterul luceafărului de dimineață de acad. N. Barabașov

memento

honoris causa

Am stat de vorbă cu academicianul Ivan Gheorghievici Petrovski, rectorul Universității „Lomonosov” din Moscova, îndată după ce i s-a acordat titlul de „doctor honoris causa” al Universității București.

Simplu, modest, era emoționat de înalta cinstitură pe care i-a făcut-o colectivul universitar bucureștean și care se înscrie ca o nouă recunoaștere a marilor sale merite în dezvoltarea matematicii.

Ne-a declarat

— Cuvintele calde care au fost adresate azi patriei mele, universității mele, mie, m-au tulburat profund. Mulțumesc comunității universitare românești pentru înalta cinste pe care mi-a făcut-o primindu-mă în rîndurile ei.

Universitatea București, ilustră instituție de cultură, se bucură de multă prețuire în Uniunea Sovietică. Socotesc ca pe un mare eveniment în viața mea faptul că de azi înainte sînt membru al unui colectiv atât de apreciat.

Legăturile dintre universitățile noastre sînt foarte strînse. La Universitatea „Lomonosov” din Moscova s-au pregătit și se pregătesc mulți studenți și aspiranți romîni. La rîndul nostru și noi avem cadre care se specializează pe bîncile universității dumneavoastră. Doreșc ca aceste legături să se lărgească.

Urez universității bucureștene noi succese în activitatea intensă pe care o depune pentru a asigura cadre tehnice pregătite, atât de necesare operelor de desăvîrșire a construirii socialismului.

I. S.

fumul și... cartofii

Pe coșuri ieșeau nori grei de praf care se învîrtețeau în văzduh, acoperind cerul. Mai întîi se îndreptau spre apus, dar vîntul le schimbă direcția și, curînd, verdele proaspăt al pădurii de conifere, parcurile și străzile așezării muncitorești se acoperiră de un zăbrăncit sur.

În ziua aceea, privind pe fereastră, Arkadi Kocetov, secretarul organizației de Comsomol a fabricii de ciment din Pskov, văzu că două coșuri aruncau niște jeturi abia vizibile, în schimb celelalte patru aruncau adevărate coloane — și atunci și-a spus: — Se pierde un material prețios. Dacă s-ar filtra gazele zvrilite de cuptoare, s-ar obține două lucruri bune: mai întîi aerul ar fi mai curat și apoi praful ar putea fi trimis colhozurilor, pentru culturile de cartofi, legume, sfeclă de zahăr.

Și într-adevăr, secretarul comitetului de Comsomol a avut dreptate. Veșnicul neajuns al fabricii de ciment, praful înecăcios care răzbate peste tot, poate aduce foloase omului. Așa se face că anul trecut, pe ogoarele cultivate cu cartofi din rai-

onul Strugo-Krasnensk, regiunea Pskov, a fost trimis un îngrășămint neobișnuit: praf de ciment, care de obicei se pierde în atmosferă. Drept urmare, s-a obținut o producție de cartofi de trei ori mai mare decît cea obișnuită.

Experiența pskovitenilor a fost imediat preluată în regiunea Moscova. Colectivul fabricii „Gigant” a instalat filtre electrice la două dintre cuptoarele cele mai productive și a invitat apoi colhozurile și sovhozurile din regiune să ia îngrășăminte. Cele două filtre electrice de la această fabrică adună o mare cantitate de praf: circa 25 de tone în 24 de ore, de ajuns pentru a îngrăși cu sare de potasiu sute de hectare de terenuri acide și a spori considerabil fertilitatea lor.

Acum captarea prafului de ciment a devenit o sarcină de importanță unională. S-a calculat că dacă s-ar capta praful care se pierde în aer la toate întreprinderile de ciment din U.R.S.S. s-ar obține anual circa 800.000 de tone de îngrășămint prețios.

...A fost încă una din inițiativele care dau atîta culoare vieții obștești din Uniunea Sovietică și care, apoi, transpuse în practica construcției de fiecare zi pun în mișcare uriașe forțe transformatoare.

G. B.

„laboratorul” galinei nikolaeva

Într-un articol publicat în revista „Oeuvres et opinions” Galina Nikolaeva vorbește despre datoria scriitorului de a da prin cărțile sale un răspuns prompt, eficient la marile probleme ale vieții, de a se afla întotdeauna în „prima linie” a frontului construcției pașnice, acolo unde se poartă în fiecare etapă bătălia hotărîtoare. Semnificative pentru cititori sînt, însă, mai ales pasajele din articol care ne permit să pătrundem în laboratorul de creație al Galinei Nikolaeva, să cunoaștem detalii despre sursele de inspirație, despre prototipurile unor personaje, despre procesul de selecție și sintetizare a materialului faptic. După cum mărturisește scriitoarea, fiecare carte îi cere un mare volum de muncă pentru a studia mediul pe care urmează să-l descrie, în general jumătate sau chiar trei sferturi din timpul afectat scrierii cărții. Vechea ei profesiune de medic se răsfrînge în munca sistematică pe care o depune pentru a se apropia de mediul propus, pentru a surprinde sensul major al fenomenelor observate.

Documentația pentru „Secerîșul” a început astfel cu vizita la un colhoz care fusese ars pînă-n temelii de cotropitori hitleriști și a suferit apoi urmările dezastruoase ale secetei dar, cu toate acestea, a izbutit să obțină recolte mari. Cele aflate acolo se cereau imperios povestite. Galina Nikolaeva n-a scris, însă, atunci romanul. Simțea nevoia unei perspective care să facă posibile anumite concluzii generalizatoare, rezultate din comparație, pentru desprinderea esențialului. De aceea a început să viziteze mai multe colhozuri, a urmărit transformările petrecute și pe meleagurile lor, lupta oamenilor cu greutățile și suferințele pricinuite de război, a stat de vorbă cu colhoznicii, a studiat rapoarte și statistici. După părerea ei, așa cum medicul nu poate stabili un diagnostic înainte de a cerceta organismul bolnavului, scriitorul nu poate vorbi despre fenomene pe care nu le cunoaște aprofundat. În această privință, Galina Nikolaeva socotește indispensabilă documentația economică.

Dar cum se nasc personajele Galinei Nikolaeva? În general, subliniază dînsa, eroii ei pozitivi au un prototip real. Dar fiecare prototip este îmbogățit cu noi trăsături sau nuanțe. Bahirev și-a conturat, însă, mai greu caracterul. Nikolaeva s-a gîndit la acest erou timp de trei ani înainte de a se fi decis să scrie romanul.

Galina Nikolaeva afirmă că scriitorul care vrea să vorbească despre oamenii înaintați ai vremii lui trebuie să se ridice el însuși la nivelul lor,

atît prin faptele sale cit și prin profunzimea cunoștințelor. Această convingere o ghidează și în munca de documentare pe care o întreprinde acum pentru un viitor roman din viața unor fizicieni.

M. C.

noua generație de arhitecți

Recenta trecere în revistă a lucrărilor tinerei generații de arhitecți sovietici a prilejuit juriului constatări extrem de îmbucurătoare. Expozițiile, concursurile, vizionările organizate cu acest prilej în multe orașe sovietice, printre care Moscova, Leningrad, Volgograd, Kișinău ș.a., au dus la selecționarea a circa 700 de lucrări valoroase. Deși deosebite ca stil și concepție, toate au ca note caracteristice comune îndrăzneala și pasiunea. Ele mărturisesc dorința tinerilor creatori de a găsi soluții noi pentru realizarea unor tipuri de locuințe care să satisfacă în totul cerințele actuale, tendința ce se vedește deopotrivă și în proiectele de clădiri pentru instituții culturale-sociale, întreprinderi industriale, magazine, parcuri, hoteluri.

De o bună apreciere din partea specialiștilor s-a bucurat proiectul sovhozului „Tersakanski” din ținutul Telinnii, semnat de un grup de proaspeți absolvenți ai Institutului de arhitectură din Moscova.

Premiul I a fost acordat tinerilor arhitecți Kubasov și Polovnikov care au participat la realizarea proiectului Palatului pionierilor din Moscova.

Pe tărîmul construcției de obiective industriale, cele mai bune aprecieri au intrunit lucrarea arhitectului Pirogov, autor al proiectului unei construcții industriale experimentale pentru Ceriomușki, proiectul unei uzine de aparate de radio al arhitectului Orlov ș.a.

Tot un premiu I a fost conferit și arhitecților Voronihina, Melihova, Șerbina, pentru proiectul unui monument închinat luptelor de la Petrodvoreț, proiect care se remarcă prin eleganță, simplitate și sobrietate.

O tînără generație de arhitecți își începe astfel activitatea creatoare, contribuind cu talentul și entuziasmul ei la conturarea unui stil arhitectural care să reflecte măreția epocii construirii comunismului.

V. R.

O nouă premieră la Bolșoi Teatr: baliletul într-un act „Vanina Vanini” de N. Karetnikov, inspirat de nouela lui Stendhal. Noul spectacol întrunește un grup de tînere talente ale Bolșoiului. În clișeu: scena balului, în interpretarea balerinelor Elena Reabinkina (Vanina Vanini) și V. Koselev (Livio Savelli).

liniile aeriene

Avioanele „Aeroflotului” transportă astăzi un sfert din traficul mondial de călători pe liniile aeriene. În

anii ce vin, transportul aerian urmează să devină în U.R.S.S. cel mai accesibil mijloc de comunicație. Anul acesta aparatele de pe liniile interne vor transporta aproximativ 30.000.000 de pasageri, de aproape două ori mai mult decît în 1960. Multe orașe sovietice ca Tașkent, Kiev, Irkutsk, Habarovsk s-au transformat în mari noduri de comunicații aeriene. La fiecare cîteva minute, de pe aeroporturile respective își iau zborul sau aterizează turboreactoare și turbopropulsoare.

Liniile aeriene sovietice folosesc cu mult succes avioane încăpătoare de tipul „TU-114”, „TU-104”, „IL-18” și „AN-10”. În 1962 aceste tipuri de avioane vor efectua circa 70 la sută din totalul transporturilor aeriene. În curînd va fi pus în circulație un nou aparat cu reacție: „TU-124” prevăzut cu 44 de locuri.

Orarul de vară, intrat în vigoare la 15 mai, prevede deschiderea unor noi linii aeriene, dotate cu avioane „IL-18”: Karaganda via Kuibișev, Kiev; Moscova-Kemerovo; Leningrad via Krasnoiarșk, Habarovsk etc. Navele aeriene „AN-10” vor deservi alte mari orașe, ca de pildă, Kalinigrad, Kișinău, Minsk. Numărul curselor din Moscova către toate capitalele republicilor unionale și marile orașe se va înmulți. În fiecare zi vor fi zece curse spre Leningrad și cîte cinci spre Kiev, Tașkent, Tbilisi și Sverdlovsk.

A. B.

copiii și filmele pentru ei

„Care-i eroul vostru preferat? Ce filme ați dori să vedeți?” Aceste întrebări au fost puse elevilor din clasele a cincea, a șasea și a șaptea ale unei școli moscovite de revista „Iskusstvo kino”.

Răspunsurile copiilor se deosebesc mult între ele. Care este eroul cel mai îndrăgît de elevi? Mulți tineri spectatori i-au numit în primul rînd pe inventivul Kolka, pe Timur cel ager la mînt și drept, pe Lena, eroina filmului „O fetiță își caută tatăl”. Alții au vorbit cu admirație despre Dubrovski și Ceapaev. O seamă a enumerat printre eroii preferați pe Mișka, băiețașul isteț din „Obrăznicătura”, ecranizare pentru televiziune a unei povestiri de Șolohov.

Gusturile copiilor diferă: unii sînt atrași de filmele de aventuri, alții doresc să dezlege odată cu eroii tainele științei, mulți vor să-i vadă pe ecran pe Tom Sawyer, pe Șolohov Solnțev, „fiul regimentului” și pe Griffin, omul invizibil al lui Wells.

Majoritatea elevilor și-au exprimat dorința de a vedea filme despre viața lor, a tinerei generații.

Lumea cărților ocupă și ea un rol foarte important în răspunsurile lor. Igor Bessonov dintr-a cincea a sugerat cineaștilor să ecranizeze romanul „Spartacus”. Martin Renski, dintr-a șasea, ar vrea să urmărească pe ecran bătăliile cazacilor zaporozieni. Mulți ar dori să întilnească în filme personajele romanelor „Un cătun în stepă” și „Vînt de iarnă” de Valentin Kataev, ori pe eroii povestirilor științifico-fantastice ale lui A. Beliaev. După cum au fost, de asemenea, cereri pentru transpunerea cinematografică a romanului „Prînz și cerșetor” de Mark Twain, a aventurilor „Vasului fantomă” ori a pătaniilor faimosului Sherlock Holmes și multe altele.

O avalanșă de cereri a căror satisfacere va da desigur mult de lucru realizatorilor de filme pentru copii.

Z. M.

IN AȘTEPTAREA OASPEȚILOR DRAGI

Acad. IORGU IORDAN:

Cu sinceră bucurie

Anunțarea vizitei pe care o face la noi, în a doua jumătate a acestei luni, o delegație de partid și guvernamentală sovietică în frunte cu tovarășul N. S. Hrușciov a fost primită cu o sinceră bucurie de întregul nostru popor. Numeroși oameni ai muncii din întreprinderi și instituții și-au exprimat sentimentele trezite în sufletele lor de această mare veste în adunări, în articole de gazetă și sub diferite alte forme, și de atunci încoaace ei sînt, la fel cu toți tovarășii lor, în așteptarea vizitei anunțate, adevărat eveniment în viața noastră, din punct de vedere atât politic cit și pur uman.

Această stare de spirit mi se pare perfect îndreptățită. Relațiile de sinceră prietenie dintre Uniunea Sovietică și Republica Populară Română, ca și acelea dintre popoarele sovietice și poporul nostru, colaborarea atât de rodnică pe fronturile pașnice ale construcției economice, toate aceste fapte și multe altele, cunoscut de noi toți, au creat în conștiința poporului nostru convingerea neștrămutată că Uniunea Sovietică și popoarele ei ne sînt prieteni adevărați, pe care putem conta în orice împrejurare.

Toate vizitele făcute de cetățeni ai țării care construiește comunismul ne bucură, fiindcă reprezintă manifestarea concretă a stării de spirit amintită mai sus. Cu atât mai mare este bucuria noastră cînd ne vizitează tovarășul N. S. Hrușciov, primul secretar al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice și președinte al Consiliului de miniștri al Uniunii Sovietice.

Mă bucur și eu, din toată inima, la fel cu toți cetățenii republicii noastre, că voi avea prilejul să văd și să aud pe acest mare om politic contemporan și pe însoțitorii săi, și să le adresez de pe acum, cu modestia de rigoare, salutul tradițional: Fiți bineveniți.

Prof. JEAN LIVESCU:

Rectorul Universității București

Un bun de mare preț

Cadrelor didactice și studenții Universității din București așteaptă cu multă bucurie și interes vizita pe care o va face în țara noastră în a doua jumătate a acestei luni delegația sovietică de partid și guvernamentală, sub conducerea lui N. S. Hrușciov, neobositul luptător pentru comunism, pentru pace și înțelegere între popoare. Prietenia romino-sovietică, cu adînci rădăcini în lupta din trecut a popoarelor noastre împotriva exploatarei și împilării, este astăzi fundamentată indestructibil pe temelia de granit a marxism-leninismului, a nobilei solidarități internaționaliste care leagă țările marii familii a lumii socialiste. Înălțînd și desăvîrșind, sub conducerea înțeleaptă a Partidului Muncitoresc Român, mărețul edificiu al socialismului, poporul nostru a primit mereu sprijinul frătesc al muncitorilor, colhoznicilor și intelectualiilor sovietici.

Colaborarea directă cu știința și cultura sovietică se exprimă în schimburi de delegații, în stagiile de specializare, dar mai ales în numeroasele cadre de specialiști formați în școala sovietică. Numai la Universitatea din București avem în rândurile asistenților, lectorilor și conferențiarilor 32 persoane (aproape 10% din numărul total al cadrelor didactice) care și-au făcut studiile, ca studenți sau aspiranți în Uniunea Sovietică. Dragostea pe care o purtăm popoarelor sovietice pentru acest ajutor internaționalist primit din partea școlii superioare sovietice s-a manifestat puternic zilele acestea cu ocazia solemnității de decernare a titlului de doctor honoris causa al Universității București academicianului prof. I. G. Petrovski, rectorul Universității Lomonosov.

Prietenia romino-sovietică este un bun de mare preț al poporului nostru, pe care-l cultivăm cu toată grija. Ca și vizita de anul trecut în U.R.S.S. a delegației noastre de partid și de stat, în frunte cu iubitul nostru conducător tovarășul Gh. Gheorghiu-Dej, vizita delegației sovietice va constitui un nou prilej de afirmare a sentimentelor reciproce de dragoste și de adîncă prejuire.

Acad. I. S. GHEORGHIU:

Un eveniment important

Am primit cu adîncă bucurie vestea că în curînd ne va vizita țara delegația de partid și guvernamentală a Uniunii Sovietice, condusă de tovarășul Nikita Sergheevici Hrușciov.

Acest eveniment este o nouă și importantă contribuție la dezvoltarea prieteniei dintre popoarele noastre, pusă în slujba cauzei socialismului și a păcii.

Alături de întregul popor român, noi, oamenii de știință nutrim o profundă admirație pentru excepționalele realizări dobîndite de Uniunea Sovietică în toate domeniile de activitate și în special în cel al științei.

Colaborarea romino-sovietică pe tărîmul științei este foarte strînsă și a dat rezultate cu care ne mindrim pe drept cuvînt. Savanți, cercetători romîni au posibilitatea să cunoască experiența țării constructorilor comunismului. La rîndul nostru îi primim întotdeauna cu dragă inimă pe colegii sovietici, cu

care colaborarea este nu numai rodnică ci și foarte plăcută.

Așteptăm cu inima deschisă pe dragii noștri oaspeți în frunte cu marele prieten al țării noastre, N. S. Hrușciov, care ne aduc solia de pace și frăție a poporului sovietic.

ȘTEFAN LUNGU:

Mecanic de locomotivă,
Erou al Muncii Socialiste

Din adîncul inimii

Curînd ne va vizita delegația de partid și guvernamentală a Uniunii Sovietice condusă de tovarășul Hrușciov. Toți oamenii muncii din patria noastră socotesc această vizită ca pe o nouă floare în minunatul buchet al prieteniei dintre popoarele noastre.

Salut din adîncul inimii apropiata sosire a oaspeților noștri dragi în frunte cu Nikita Sergheevici Hrușciov, prieten apropiat și de nădejde al poporului român, luptător încercat pentru victoria comunismului și a păcii. Simplitatea și modestia acestui mare conducător, lupta lui neobosită nu numai pentru fericirea poporului său, ci și pentru fericirea noastră a tuturor celor care trăim pe acest străvechi și încercat pămînt, ni-l fac nespus de drag.

ION JALEA:

Artist al poporului

Florile prieteniei

În această vară luminoasă, cu cimpuri inverzite, cu ogoare întinse, promițătoare de rod bogat, oamenii muncii din capitala noastră și din întreaga țară așteaptă cu legitimă emoție vizita delegației sovietice în frunte cu tovarășul Nikita Hrușciov.

Îi vom primi pe oaspeți cu brațele încărcate de flori și cu mare bucurie a inimilor noastre. Căci sînt soli ai Păcii și ai Prieteniei, trimiși ai marii noastre vecine Uniunea Sovietică, față de care poporul român nutrește cele mai calde sentimente de dragoste și recunoștință pentru sprijinul acordat în toate împrejurările.

Cu deosebită satisfacție așteptăm sosirea în mijlocul nostru a tovarășului Nikita Hrușciov, care cu admirabila-i energie și înțelepciune, fără oboseală și fără răgaz, se află în fruntea luptei pentru pace, pentru dezarmarea generală și totală, pentru definitivă înlăturare a marii primejdii care amenință însăși existența omenirii — războiul atomic.

Vizita aceasta va fi pentru noi un fericit prilej de a ne manifesta încă o dată sentimentele de dragoste și recunoștință față de Uniunea Sovietică, de a ne exprima încă o dată aprobarea totală față de politica ei înțeleaptă, de a întări și mai mult legăturile prieteniești dintre poporul nostru și poporul sovietic.

AUREL MIHALE:

Va fi o mare sărbătoare

Vestea apropiatei vizite a delegației de partid și guvernamentale a Uniunii Sovietice a umplut de bucurie inimile oamenilor muncii din țara noastră. Nenumărate colective de muncă din uzine și fabrici, de pe șantiere, din gospodăriile agricole colective și de stat, din toate colțurile țării se întrec în a oferi caldă lor ospitalitate mult așteptatei delegații sovietice. Țara întreagă se pregătește să primească solia de prietenie a poporului sovietic, cu dragoste și recunoștință.

Poporul nostru vede în vizita înalților oaspeți sovietici o nouă manifestare a marii și indestructibile prietenii care-i leagă de poporul sovietic. El vede în mesagerii poporului sovietic pe reprezentanții primului stat socialist din lume, pe reprezentanții constructorilor comunismului, ai statului care apără fără răgaz pacea și libertatea lumii. Cu deosebită căldură vom saluta prezența în fruntea delegației a tovarășului Hrușciov, înflăcărat și neobosit luptător pentru cauza comunismului și a păcii, pentru prietenia între popoare, adevărat și mare prieten al poporului român.

Vizita delegației sovietice constituie pentru întregul nostru popor o mare sărbătoare. Ea va întări și mai mult prietenia dintre poporul român și popoarele Uniunii Sovietice și va da acestei prietenii o nouă strălucire.

ILIE CRĂCIUN:

Președintele gospodăriei agricole
colective „8 Mai”, comuna Săveni,
regiunea București, Erou al Muncii
Socialiste

Poftiți și pe la noi!

Am aflat de marea veste că țara noastră va primi vizita unei delegații sovietice în frunte cu Nikita Sergheevici Hrușciov într-un moment cînd sufletul meu era plin de o altă adîncă bucurie: plecam în U.R.S.S.

Vizitează pentru prima oară țara constructorilor comunismului. Voi avea prilejul să văd colhozari, să văd cit de spornică și dătătoare de belșug e munca pe ogoarele înfrățite, să învăț din experiența atât de bogată a colhoznicilor. Tot ce voi vedea și voi învăța imi va fi de mare folos.

Gospodăria noastră colectivă are 15 ani. Ne putem mindri cu realizările noastre. Viața fiecăruia dintre noi s-a schimbat din temelii. Dar acum, cînd în țara noastră s-a petrecut un eveniment măreț, de însemnătate cu adevărat istorică — încheierea colectivizării — am vrea ca lucrurile să meargă și mai bine. Iar experiența colhoznicilor este o pildă însușeșitoare.

Alături de întregul nostru popor, colectivității din comuna Săveni le spun oaspeților sovietici: Vă așteptăm cu drag și vă rugăm să poftiți și pe la noi.

VEȘTI DIN ROMÂNIA

Toată țara, orașele, așezările muncitorești, satele sint cuprinse de un val de bucurie. Muncitori și oameni de știință, ingineri și țărani — reprezentanți ai tuturor păturilor populației salută din toată inima apropiata vizită a delegației de partid și guvernamentale sovietice condusă de tovarășul N. S. Hrușciov.

Oamenii muncii de la orașe și sate se pregătesc să-și întâmpine cum se cuvine pe solii poporului sovietic. Să le vorbească despre victoriile dobândite sub conducerea Partidului.

Și poporul român are ce povesti bunilor săi prieteni. În toate ramurile economiei și culturii s-au dobândit mari realizări.

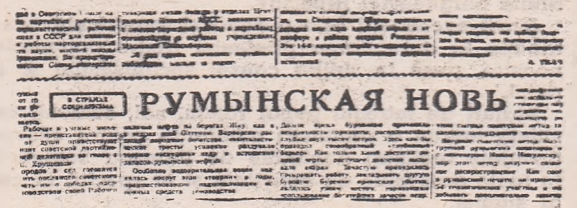
...Jiul izvorăște din Alpii Transilvaniei. Anii puterii populare au adus mari transformări în această regiune. Liniștea seculară a munților a fost tulburată de duduțul mașinilor, de mii de glasuri omenesti, de cintece vesele. Pe malurile râului au fost construite mine de cărbuni, întreprinderi pentru prelucrarea lemnului, fabrici de instrumente muzicale și aparate electrice de uz casnic. Dar principala bogăție este petrolul. Sondete se învecinează aici cu stejari și brazi înalți, pătrunzând tot mai adinc în munți.

Oamenii de știință burghezi, aflați în slujba concernelor americane, engleze, franceze ș.a., negau existența petrolului pe malurile Jiului, ca de altfel în subsolul întregii Oltenii. Jefuind sălbatic bogățiile țării, trusturile capitaliste au lansat teoria „secătuirii subsolului și epuizării zăcămintelor de petrol din România”. Mai ales în cursul anilor care au precedat naționalizarea principalelor mijloace de producție în jurul acestei „teorii” s-a făcut o zarvă suspectă.

Insuflețiți de ideile construirii socialismului, geologii romini au spulberat această „teorie” absurdă. Ei au descoperit noi zăcăminte de petrol și gaze nu numai în Oltenia, ci și în multe alte regiuni ale țării, asigurând dublarea extracției de petrol în comparație cu perioada antebelică.

Ne putem da seama de eficiența noilor regiuni petrolifere chiar și numai din faptul că ele furnizează peste o treime din întreaga cantitate de petrol a țării.

Cele mai mari exploatări petrolifere din Oltenia se află aproape una de alta: la Țicleni și Bîlteni.

În ultimii 6—7 ani extracția de petrol a sporit aici de peste 10 ori. Industria petroliferă a României n-a cunoscut niciodată înainte un asemenea ritm de dezvoltare.

Noua bază a industriei petrolifere a exercitat o influență transformatoare asupra întregii regiuni. Aproape 90 la sută din muncitorii petroliști sint țărani de prin partea locului care au învățat meseria de sondor, montor, electrician, operator. În felul acesta, aici s-a dezvoltat un puternic detașament al clasei muncitoare, s-au format cadre de tehnicieni.

Sondorii au avut de înfruntat mari greutăți. La Țicleni petrolul se află la un kilometru și jumătate adincime, ba chiar la și mai mult.

Anul trecut, planul de foraj a fost indeplinit cu 103 la sută iar în ce privește sporirea vitezei e semnificativ acest exemplu: acum șapte ani o sondă era forată în medie în cinci luni, acum forarea nu durează mai mult de 40 de zile.

Erupția intensivă și de durată a sondelor se explică prin împrejurarea că de la bun început petroliștii au aplicat pe scară largă la exploatarea zăcămintelor realizările științei și experiența înaintată. Un rol hotărîtor l-a jucat metoda sovietică a așa numitei injecții extraconturnale de apă.

Pentru prima oară această metodă sovietică a fost aplicată de un grup de inovatori romini în frunte cu inginerul Ion Niculescu. Așa cum a arătat presa românească, astăzi ea este aplicată în 54 de sectoare geologice, contribuind la extragerea suplimentară a multor sute de mii de tone de „aur negru”.

Prieteni romini vorbesc cu recunoștință despre ajutorul acordat de oamenii de știință și de specialiștii sovietici și citează multe exemple de rodnică colaborare frățească, sint entuziasmați de calitățile utilajului primit din Uniunea Sovietică.

Acum se trece la forarea unor sonde foarte adinci cu ajutorul unor sape electrice sovietice, se montează puternice instalații de compresoare, intră în funcțiune o mare centrală pentru curățirea apelor freactice. La poalele Alpilor Transilvaniei se dezvoltă și se consolidează încă o puternică bază industrială a României.

E. Kiseliiov

AFANASI SALINSKI:

TEATRELE BUCUREȘTIULUI...

Am avut fericitul prilej să cunosc activitatea teatrelor bucureștene.

Acțiunea comediei lui V. Em. Galan, „Prietenă mea Pix”, se desfășoară într-o clădire încă în curs de construcție. Ideea tuturor întâmplărilor este legată simbolic de un șantier. Construind locuințe, eroii comediei își cizelează și propriile suflete... O modestă funcționară de la birourile șantierului — tinăra Pix — se dovedește un om cu un suflet mare. Ea îl ajută pe prietenul ei, Paul, într-un moment complicat al raporturilor sale cu tatăl lui și cu alți oameni. Il ajută să înțeleagă nobilele comandanțe ale eticii noi. Mai greu decît toți ceilalți eroi ai comediei, înțelege

zați tinerii care urmăresc să „se aranjeze” în viață.

În jurul acestei comedii, în cercurile oamenilor de teatru din București s-au încins de la început discuții. Unii au afirmat că nu există nici o rațiune ca să prezinti pe scenă tineretul sub acest aspect; alții au dovedit, nu fără temei, că este vorba numai despre o parte neînsemnată a tineretului, semnificația educativă a unei asemenea comedii fiind incontestabilă.

Teatrul „Lucia Sturdza Bulandra” prezintă „Întoarcerea”, o ascuțită dramă politică și de o poezie emoționantă, scrisă de Mihai Beniuc. Cine, ce fel de oameni au dreptul

moral să se afle în rindurile Partidului Comunist? Iată întrebarea ce-i frământă pe eroii piesei lui Beniuc. Dramaturgul transpune acțiunea în trecut — în fața spectatorului se desfășoară lupta celor mai buni fii ai Româ-

niei pentru libertate și independență națională a poporului. „Poi acțiunea se întoarce în contemporaneitate.

Repertoriul teatrelor se alcătuește ținînd seama de diversitatea gusturilor spectatorilor: dramă, comedie, vodevil, farsă, tragedie, revistă; piese ale clasicilor teatrului românesc, piese ale dramaturgilor progresiști din Occident. Dramaturgia sovietică este bogat reprezentată. La teatrul „Lucia Sturdza Bulandra” se joacă „Copiii soarelui” de Gorki. La Teatrul Muncitoresc C.F.R. s-a prezentat cu succes „Baia”. Teatrul Național a realizat spectacole cu două din piesele trilogiei lui Pogodin despre Lenin. Teatrul pentru tineret și copii a pus în scenă „Tinăra gardă”, „Nila” și repetă „Oceanul”.

Pe afișe — aceste cronici vii, imparțiale ale vieții teatrale — apar mereu titluri noi de piese naționale sau străine, dar predilecția teatrului românesc pentru dramaturgia contemporană rămîne neschimbată. N-am văzut la București nici un spectacol care să lase publicul indiferent față de ceea ce se petrece pe scenă. O bogată activitate socială, o pasionantă afirmare a noii problematice a vieții socialiste, iată ce caracterizează arta teatrală românească contemporană, arta unor mari idei umaniste, artă profund realistă și insuflețitoare.

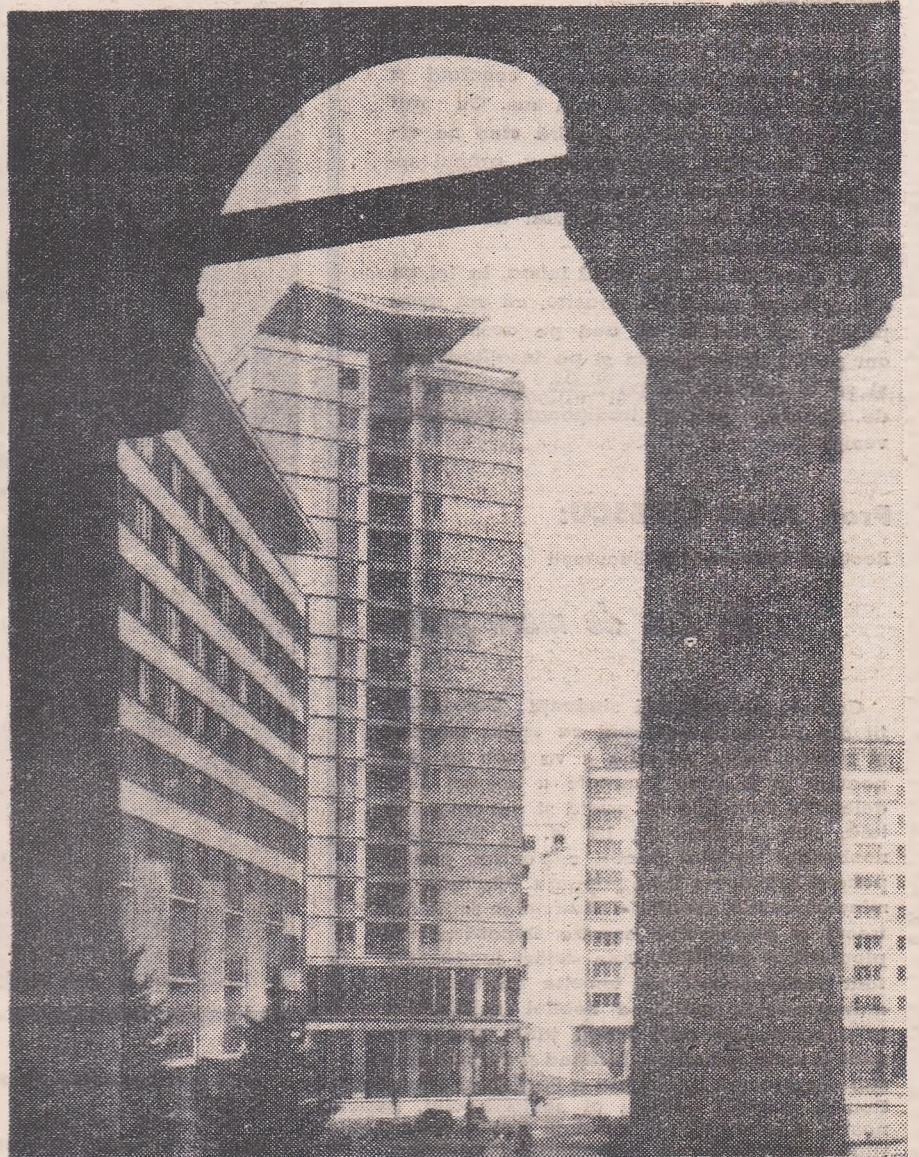
concepția despre noua morală, tatăl lui Paul — Mastacan.

Mastacan judecă și omul nou după tipicul biblicului Cain. Evident, Paul sau, Paul, nu se poate împăca cu un asemenea prototip. Conflictul ascuțit, prezentat într-o manieră interesantă, dezvăluie caracterele lui Mastacan, Pix, Paul și ale altor personaje ale comediei. Mastacan a găsit un interpret strălucit în persoana marelui maestru al scenei Șt. Ciubotărașu. Rolul lui Pix este interpretat cu mult farmec, spontaneitate și umor de actrița Vasilica Tastaman. Spectacolul este montat de tinărul și talentatul regizor Radu Penculescu.

„Prietenă mea Pix” se joacă la Teatrul de Comedie. Deși înființat nu prea de mult, acest teatru a și reușit să-și cucerească o mare popularitate. Este condus de binecunoscutul actor și regizor, Radu Beligan și vreau să cred că va avea un viitor interesant.

Teatrul Național „I. L. Caragiale” care are cu adevărat tradiții remarcabile își dedică de asemenea eforturile tematicii contemporane. Cu mare succes se joacă pe scena sa comedia lui Aurel Baranga „Siciliana”, montată cu măiestrie de conducătorul artistic al teatrului, Sică Alexandrescu.

În comedia lui Baranga sint satiri-

Peisaj bucureștean

TAMARA PRESS:

Prietenă mea, Iolanda Balaș

„Iarna trecută mi-a făcut o vizită acasă, la Leningrad, celebra sportivă romină, Iolanda Balaș. Ne-am împrietenit în cursul nenumăratelor întâlniri la diferite competiții internaționale și nu o dată am fost încântată de excelența artă cu care Balaș învinge înălțimea. De fiecare dată Iolanda îmbunătățește recordul mondial. E parcă născută pentru săriturile în înălțime și stilul săriturii ei ține seama de toate posibilitățile tehnicii sportive contemporane. Dar e important de subliniat și că lo-

landa nu-și antrenează numai mușchii, ci și voința. Ea socotește că în acest domeniu al sportului o deosebită importanță pentru victorie o are capacitatea de a se stăpîni. Pentru a ajunge însă aici, trebuie să-și antrenezi nu numai mușchii, ci și nervii. Îmi place Iolanda Balaș pentru această iscusință de a-și domina simțămintele, element sigur al unei serioase culturi. E de ajuns să văd zîmbetul ei liniștit și mă calmez imediat, de parcă n-aș fi fost de loc emoționată.

Știința și umanitatea 1962

Nu există deșerturi pe pământ

Ce poate fi mai ademenitor decât să publici o vastă culegere, scrisă de corifeii ai științei? Ea va pătrunde în toate casele unde trăiesc oameni setoși de cunoștințe și-i va ajuta pe mulți să-și aleagă un drum în viață. Dar se știe că oamenii de știință sînt în genere foarte ocupați și despărțiți de hotarele dintre țări și dintre diversele discipline. De aceea nimeni n-a izbutit încă pînă acum să adune un forum universal al celor mai reprezentativi popularizatori ai științei. Acum, însă, visul acesta a devenit realitate. Cea dintîi lucrare internațională despre știință, alcătuită chiar de savanți, este gata scrisă. Se numește „Știința și umanitatea. 1962” și a fost realizată de editura „Znanie” în colaborare cu Academia de Științe a U.R.S.S. Prima ediție a acestui anuar de știință popularizată, fără egal în literatura universală, a fost îngrijită de un colegiu de redacție compus din eminenți oameni de știință sovietici sub îndrumarea acad. A. V. Topciev și A. I. Berg. Lucrarea se va traduce în 5—6 limbi.

Din cele 35 de articole, cît cuprinde volumul, 30 sînt scrise de savanți cu renume mondial. Autorii celorlalte articole sînt scriitori cunoscuți.

Iată cîteva nume.

Savanți sovietici: academicienii M. V. Keldîș, N. N. Semionov, V. G. Fesenkov, B. A. Ribakov, V. A. Engelhardt; D. I. Blohințev, I. P. Franțev, O. A. Reutov, G. M. Frank, membri corespondenți ai Academiei de Științe a U.R.S.S.; N. N. Blohin, președintele Academiei de Științe Medicale a U.R.S.S. și alții. Savanți straini — W. Heisenberg, unul din creatorii mecanicii cuantice; prof. R. Mössbauer, laureat al premiului Nobel, pe 1961, descoperitor al unui nou efect fizic care-i poartă numele; F. M. Bernet, specialist cu renume mondial în imunologie; A. R. Turki, directorul Centrului național de cercetări de pe lingă președintele R.A.U., membru al Academiei de Științe a U.R.S.S.; celebrul filozof Bertrand Russel... Și încă nu sînt toate numele.

Ideea lucrării „Știința și umanitatea” este exprimată de însăși deviza ei — „Accesibil și precis despre tot ce e mai important în știința universală”.

Cartea va fi amplu ilustrată. La prezentarea ei grafică își dau contribuția talentații graficieni A. Dobrișin, E. Neizvestni și I. Sobolev.

VLADIMIR KELER

Redactor responsabil al anuarului
„Știința și umanitatea”

Nu există deșerturi pe Pământ! E, nu-i așa, un titlu neobișnuit, chiar pentru o carte științifico-fantastică? Căci se știe că deșerturile ocupă imense întinderi din suprafața globului. În conformitate cu unele date — circa 40 de milioane de kilometri pătrați, după altele — circa 27 de milioane. Indiferent pe care dintre cele două cifre le admitem, amîndouă ne uimesc prin mărimea lor. Pentru comparație, e de ajuns să arătăm că teritoriul Uniunii Sovietice are aproximativ 22 de milioane de kilometri pătrați iar suprafața celui mai mare deșert sovietic, cunoscutul pustiu Karakumî, are 330.000 de kilometri pătrați.

Cea mai mare parte a populației de pe glob, fie că nu știe nimic despre deșerturi, fie că își face despre ele ideea dată de manualele elementare de geografie, de o sumă de informații cîmpătate ocazional sau de filmele de aventuri. De aceea pentru niște cititori necinșiați deșertul înseamnă numai arșiță și fierbinți nisipuri mișcătoare prin care rătăcesc călători chinuți de sete, biruind cu puteri sleite furtuni de nisip. Toate acestea contribuie la a acredita părerea că pustiuul este o mare de nisip fără viață, străbătută numai de cămile — faimoasele „corăbii ale deșerturilor”.

În deșerturile de pe teritoriul U.R.S.S., nisipurile mișcătoare ocupă circa zece la sută din suprafața lor. Este o suprafață destul de întinsă și socotim că merită să ne ocupăm și de aceste — cu voia dumneavoastră — terenuri agricole, pentru a le da o utilizare folositoare.

Dacă privim o hartă pe care sînt trecute zonele cu nisipuri mișcătoare, vedem numaidecît că vinovat de apariția lor este omul, cu acțiunile lui dezordonate și, de aceea, în ultimă instanță, păgubitoare. Cele mai multe dune de nisip le întîlnim de-a lungul fluviului Amu-Daria, mai ales pe malul stîng, unde formează circumferințe aproape neîntrerupte în jurul oazelor. Pe alocuri, dunele au zeci de kilometri

lățime și sute de kilonerații de agricultori în nisipurile din împiedicînd tufele! Cîte câtorți de animale nu lor cit mai aproape apele dătătoare de vîșunile erau călcate iate pentru foc. Și rămase goale, au în casele și cîmpurile c

Istoria luptei împîstăpînirea lor, cuprinde descoperiri reale și la fel de mari înfrîdecenii de căutări vastă experiență, de U.R.S.S. nu mai exi influență dăunătoare

Acum se pune prîlătura primejdia nîși a face semănături e nisipurilor și recu pentru înfrînarea lîși să se realizeze zone buiace a fi numai

Așadar, am ajU.R.S.S. au fost elatîcă nenumărate mînisipurilor și de infîde protecție mecani luată în primul rinîte să consolideze fața pulverulentă rîroada înrădăcinări plantații cu diverse nîși să fixeze nîși mărunte și termîgroasă. Dar toate a fără o supraveghere

Mulțumită eforturîmbunătățiri funcîpieirea unor oaze dîmărate generații fugă. Același lucru crările executate dîoazele de pe malurîde alte zone de U.R.S.S.

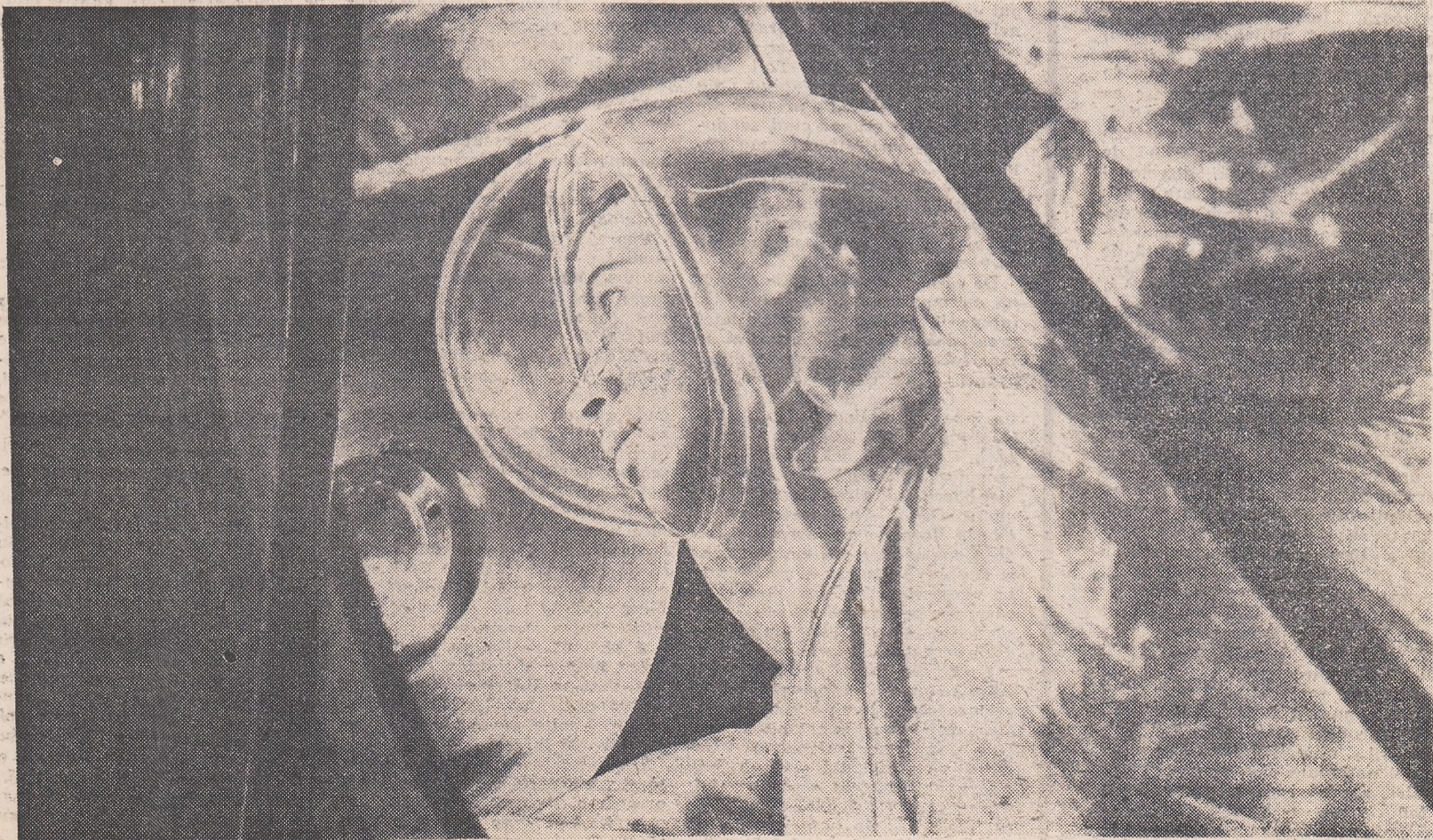
Pentru fiecare de poate fi elaborată, turale, de măsura îcrul cel mai impoîlui economice, o sîfunciare, de imbun de ridicare a eficaîlui și într-o oarecîa naturii.

Zona climatică una din cele mai pe glob. Este un îprisosință oazele cî

Bine organizate șciale oferă posibilit acea, misiunea nî dezvoltăm la maxî principii noi, să e timpînăm o nouă bunătățim balanța circuitul apei... î avea destule de fă

În același timp, șerturilor trebuie s creșterea animalelo economiei în deșe carne, lînă, piele, gustos, mai gras vacă și nicăieri nu de ieftină ea în p

Dar ce se va întafara hotarelor lag bare la care se p cînd condițiile soci resurselor natura vastelor teritorii a soluțiile științifice. bil legate între ele

Într-un laborator al „Ogrei”, instalația pentru cercetări termonucleare...

Partizanii pe Nevski Prospekt

În zilele de marți, la nouă seara, Leningradul asediat vorbea cu frații săi din codru, din pădurile Pskovului. În bordeie și în adăposturi, în barăcile și izbele țărănești răsună glasul neșovăitor al chemării: „Partizani, rezistați. Leningradul nu se va preda niciodată, victoria va fi a noastră, victoria-i aproape!” Răsunau cîntece, cînta orchestra, poezii recitau versuri, crainicul anunța știrile. Leningradul trăia, și viața lui aspră, grea era susținută numai de voința înflăcărată de a-l zdrobi pe dușman.

Și iată că această voință a biruit: blocada s-a prăbușit, hitleriștii au fost zvirlîți dincolo de lacurile Pskovului, orașul și-a îndreptat spinarea, deschizînd brațele pentru toți aceia care l-au ajutat în timpul apărării și, mai cu seamă, pentru frații-partizani de pe pămînturile Pskovului.

„Oamenii, așteptînd, grupuri, grupuri, în stațiile de tramvai din Leningrad, sînt plini de voie bună. Nu demult încă, strîngerea în grupuri era evitată după cum se evita și ieșirea pe străzile orașului bombardat de tunuri la fel ca tranșeele din pozițiile înaintate. Acum leningrădenii se bucură că pot umbla pe străzi, se simt ca renăscuți la o viață orășenească, sînt liberi să circule cum și cînd vor, sînt liberi să staționeze la răspîntii, să vorbească în tihnă cu cunoscuții pe care-i întîlnesc, să străbată fără grabă marile piețe sau să se plimbe prin parcuri. Ce fericire că strada nu mai e zonă interzisă, zonă primejdioasă, zonă de foc barbar! Poți trimite copiii la plimbare, și prichindeii trec iarăși în șiruri, sub supravegherea educatoarelor, doi cîte doi, ținîndu-se de mîna și pălăvrăgînd între ei în graiul lor. Și toată lumea se minunează: de unde au răsărit atîția copii, unde erau pînă acum, de ce n-au fost văzuți? Și toți aud, drept răspuns la uimirea lor, un glas lăuntric, fericit: „Păi, blocada a fost sfărîmată, strada nu mai e amenințată de bombele fasciste!”

Străzile Leningradului dădeau localnicilor un prilej de bucurie cu atît mai mare, cu cît se schimbaseră într-o arenă de sărbătoare fără precedent: în oraș intrau partizanii, venind în marș din inima pădurilor învecinate. Iată-i: fete și femei, bătrîni, băiețandri cărora încă nu le-a mijit mustața și bărbați cu barbă, iată-i pe oamenii care au ajutat Leningradul să-și recîștige libertatea, cu armele cu care-i nimiceau fără cruțare pe fasciști, cu drapelele pe care rosteau jurămîntul: victoria sau moartea! Orașul îi întîmpină cu muzici, cîntece, bătaie de tobă, aclamații. Recunoștință și lacrimi, cuvîntări, mitinguri, decorații înmîinate cu emoție — ordinele și medaliile răsplătînd faptele eroice săvîrșite pe pămîntul Pskovului, în spatele dușmanului.

Zi cu zi se scurgeau prin bariere detașamente de partizani și învingătorii-orășeni îi salutau pe învingătorii-pădurenii. Curînd, la fiecare pas puteai întîlni oameni cu cușme înalte și căciuli din blană de miel, cu panglici roșii cusute pieziș. Printre acești viteji, căliți în luptă, erau mulți care de doi ani nu mai dormiseră sub vreun acoperiș: acoperămint le fuseseră cerul înstelat, norii amenințători și căciula —ohorită a pinului.

Am întîlnit la marginea orașului o mină de parti-

zani — vreo cincisprezece. Cu saci, cu portharturi, cu mantale în bandulieră, asaltau tramvaiele într-un iureș voios. Cînd taxatoarea le ceru să ia bilete, porniră să schimbe priviri și să se scotocească prin buzunare. Femeia aștepta răbdătoare,

dar și cu un aer sever. În cele din urmă, oamenii mărturisiră stîngerii că nici unul din ei n-are vreun ban. Unul mai îndrăzneț zise:

— Ți s-a spus doar că n-avem! Uite, o să primim dintr-o dată leaful pe doi ani și atunci o să plătim.

Caragiale în U.R.S.S.

O festivitate la Casa literărilor din Moscova a reunit mulți admiratori ai operei marelui nostru satiric: muncitori, ingineri și tehnicieni de la „Krasnii proletari”, de la uzina de rulmenți nr. 1, de la întreprinderea „Serp i molot”, funcționari ai Bibliotecii Centrale istorice, oameni de cultură și de artă, studenți și profesori de la Institutul de literatură universală „A. M. Gorki”. Cu toții îi cunoșteau bine satira nemuritoare la adresa burgheziei romînești, fie din piesele jucate pe scenele sovietice. Și au aplaudat aprobator, entuziast cînd dramaturgul Afanasi Salinski, care a vorbit pe larg despre viața și creația lui Caragiale, l-a așezat pe acesta alături de Gogol.

„Scrisoarea pierdută”, care s-a bucurat și se bucură de un mare succes pe scenele teatrelor din Uniunea Sovietică, poate fi comparată, prin forța ei satirică, numai cu „Revizorul” lui Gogol — a spus

Konstantin Simonov deschizînd ședința festivă închinată semicentenarului Caragiale, care a avut loc la 4 iunie la Casa literărilor din Moscova.

el. Caragiale s-a născut chiar în ziua cînd a murit Gogol! Se vede că destinul a vrut așa, ca opera marelui Gogol să fie continuată de marele Caragiale.

Amintînd de condițiile vitrege în care a trăit și a creat Caragiale, Salinski a subliniat printre altele că poporul din mijlocul căruia a ieșit marele satiric, a reușit să înlăture nedreptățile sociale din țara sa în care astăzi desăvîrșește construcția socialistă, obținînd succese importante în toate domeniile, făcînd din România înapoiată de altă dată o țară cu o înaltă cultură, cu o știință și tehnică dezvoltată, cu o democrație deplină.

Filmul „Telegame” și un frumos program artistic la care și-au dat concursul violoncelistul Sviatoslav Knusivski, cîntărețul Alexandr Ognivțev de la Bolșoi Teatr, artistul emerit Rusinov care a citit „Lanțul slăbiciunilor”, violonista Aitianova care a interpretat șase dansuri romînești și un grup de actori de la Teatrul de satiră care au prezentat o scenă din „O scrisoare pierdută” au încheiat seara festivă închinată marelui nostru dramaturg.

Moscova, iunie 1962.

G. Marin

În romînește de F. MANOLE și R. HEFTER

breviar

● Criticul și istoricul literar Kornei Ciukovski a fost distins cu titlul de „doctor în literatură” al Universității din Oxford. Cu acest prilej, Kornei Ciukovski a ținut o serie de conferințe despre „Ritmul poeziei lui Nekrasov”, despre opera lui Marșak și despre activitatea acestuia ca traducător al operei lui Shakespeare în limba rusă.

● Pînă nu de mult, în mica republică sovietică Daghestan se publicau cărți în opt limbi: avară,

darghinskă, kuminskă, lezghină, tatskină, lakskină, tabaraskină și rusă. Recent, au început să se editeze și în limbile noğainskină și cecenă.

● Răspunzînd invitației Uniunii Scriitorilor, un grup de scriitori din Cambođgia a vizitat de curînd U.R.S.S. Oaspeții au vizitat Tașkentul și Samarkandul, s-au întîlnit la Moscova cu numeroși scriitori sovietici și au vizionat spectacole de teatru și bale.

● Biblioteca budapesteană „Szabó Erwin” a pregătit pentru tipar o culegere de articole despre Lev Tolstoi Cu prilejul comemorării a 50 de ani de la moartea scriitorului, biblioteca s-a adresat unui mare număr de scriitori, critici și istorici literari cu rugămintea de a colabora la editarea unui volum de impresii despre opera lui Tolstoi. În afară de scriitorii maghiari, peste 100 de scriitori din 27 de țări au răspuns la invitația bibliotecii din Budapesta.

Rivalii lui Stradivarius

● Un „secret” care a rezistat sute de ani ● Formula matematică a fost găsită ● Stradivarius învins de 14 ori

De abia s-au stins acordurile melodiei și ropotele aplauzelor au și început să răsună... Dar urechea e încă plină de sunetele viorii, de timbrul ei plăcut, catifelat, de sonoritatea și claritatea instrumentului. Interpretarea depinde, desigur, în primul rând, de artist dar, într-o mare măsură, și de instrumentul pe care îl utilizează. De-a lungul vremii au fost mulți constructori celebri de viori. Orice violonist îi știe. Dar deasupra tuturor sînt cei din școala italiană, ilustrată de nume — cunoscute și de nespecialiști — ca acelea ale lui Stradivarius, Guarneri, Amati. Încît se poate spune că vioara, „regina” instrumentelor cu coarde, s-a născut în nordul Italiei, la Cremona.

Înaintașii viorii

Evoluția instrumentelor cu coarde, pînă la forma celor de azi, a fost destul de lungă. Acum cîteva secole, aceste instrumente, care aveau forme și dimensiuni diferite, erau ținute, de regulă, vertical. Așa foloseau instrumentele și artiștii indieni, și cei chinezi, și cei arabi. Arcușul nu avea nici el forma de azi. Semăna cu un arc; partea lemnoasă, azi dreaptă, era concavă. Arcușurile erau mai grele și mai greu de mînut. Prima reprezentare a unui instrument folosit în poziție orizontală, la care coardele erau făcute să vibreze de un arcuș drept, se află într-o biserică din Kiev. Fresca care cuprinde această reprezentare are o vechime de peste 900 de ani. În Europa occidentală picturi similare apar abia prin secolul al XVI-lea, cu 500 ani mai tîrziu decît cea din Kiev. Instrumentul din fresca kievleană avea o formă aproape triunghiulară. Cu timpul, forma instrumentului care va deveni vioara de mai tîrziu s-a schimbat. Acesta a început să-și strîmteze „talia”, să se perfecționeze, să-și schimbe dimensiunile și numărul de corzi. Pînă cînd Antonio Stradivarius a dăruit lumii minunatu-i instrument cu coarde, vioara de astăzi. Asta s-a întîmplat în secolul al XVIII-lea, în liniștitul și însoritul orașel Cremona. Pentru a-și desăvirși opera, Stradivarius a avut nevoie de cincizeci și șase de ani.

Pe urmele celebrului secret

O cercetare mai atentă ne duce la o descoperire uimitoare: din cele peste 1150 de instrumente ieșite din mîna lui Stradivarius, nici unul nu seamănă cu celălalt în privința grosimii celor două fețe, a formei lor — curbura boltei — sau a altor dimensiuni. Materialul să fi fost oare acela care și-a spus cuvîntul hotărîtor? Dar pe această cale nu s-a putut ajunge la dezlegarea enigmei. În același impas au ajuns și cei care au pledat pentru importanța hotărîtoare a lacului. O sumă de constructori au hotărît atunci să copieze întocmai instrumentele lui Stradivarius. Au copiat totul, în cele mai mici amănunte. Au respectat toate detaliile de formă, grosime, boltire. Dar rezultatul a fost negativ. Sunetul viorilor lor nu se putea compara cu modelul original. Ce era de făcut? Unde era secretul?

Adevărul, care a rezultat din cercetările făcute ulterior asupra acestor instrumente, este că constructorii nu posedau un anume secret, o anume formulă magică. „Magia” marilor maeștri ai viorii a stat în munca lor neîntreruptă, în excepționalul lor talent, în finețea observațiilor făcute asupra instrumentelor. Fiecare vioară era la ei un obiect

de studiu amănunțit; urmăreau cu grijă influența fiecărei modificări asupra calității sunetului. De aceea nici o vioară nu semăna cu cealaltă. De aici și deosebirea dintre un instrument-copie și unul original. Constructorul copiei nu studia, paralel cu construcția, și calitatea sunetului. El construia, de fapt, o foarte frumoasă mobilă. Dar aceasta nu era operă de creație. Creație era ceea ce făcuseră Stradivarius și ceilalți mari maeștri, pentru care modelarea lemnului avea drept scop făurirea unui instrument cu calități din ce în ce mai bune. Astfel de maeștri au trăit și în alte țări, în afară de Italia: Batov, Seremistov, Leman în Rusia,

mei. Medicul francez a încercat să reproducă nota într-un rezonator care să nu fie tributâr unei anumite forme clasice. Și într-o bună zi, cunoscutul meșter francez Jean Ville i-a oferit lui Savard un instrument creat după indicațiile lui. Era un fel de cutie dreaptă, trapezoidală, fără scobituri, o construcție simplă și ușoară. Senzație! Instrumentul suna și chiar foarte bine! Se părea că victoria era deplină. Dar, treptat, entuziasmul s-a stins. Au început să-și spună cuvîntul adevărații specialiști: interpreții. Nici unul dintre ei n-ar fi preferat vioara lui Savard

instrument excelent. Astfel de meșteri-cercetători au mai fost și după el în Rusia. Dar o adevărată producție de viori de calitate în număr mare, adică o industrie de instrumente muzicale, a putut lua naștere numai atunci cînd viața a ridicat o asemenea problemă. Asta s-a întîmplat după Marea Revoluție Socialistă din Octombrie, cînd cultura a devenit un bun al maselor. Prima problemă care s-a ridicat în fața acestei industrii a fost găsirea materiei prime — lemnul special din care se construiesc instrumentele cu coarde. Pînă la Revoluție lemnul era importat cu mari sacrificii bănești. O industrie proprie, însă, nu se putea baza pe materia primă importată. Așa au început, sub conducerea prof. Nikolai Nikolaevici Andreev, cunoscut specialist în acustică, cercetările pentru aflarea esenței de lemn potrivite. Pentru a găsi lemnul potrivit, trebuiau aflate mai întîi criteriile de selecționare. După Andreev, calitatea lemnului se vedește, în primul rînd, în gradul de conductibilitate a sunetului, criteriul principal fiind viteza de penetrație a sunetului prin lemn. În al doilea rînd, calitatea lemnului mai trebuie să fie determinată și de o cît mai mare durată a oscilației sonore. Astfel de proprietăți au esențele cu densitate mică. Îmbinînd aceste proprietăți într-o formulă matematică s-a determinat o „constantă acustică” a cărei mărime e direct proporțională cu calitatea lemnului. Mai tîrziu, această formulă a fost completată de un alt cunoscut acustician sovietic, Andrei Rimski-Korsakov (nepotul marelui compozitor), care a mai introdus o mărime menită să definească viteza de amortizare a oscilației sonore. În felul acesta a fost găsită formula pentru lemnul necesar construcției de instrumente muzicale.

Vioara — produs industrial?

Dintotdeauna s-a socotit că o vioară de calitate este rodul talentului și perseverenței. Ea nu poate fi obținută cu mijloace mecanizate, automatizate ș.a.m.d. Dar această idee nu era pe placul lui Israel Alender, entuziastul proiectant și organizator al primei fabrici de instrumente muzicale cu arcuș, din U.R.S.S.

— Este posibilă nu numai mecanizarea producerii de viori de calitate, ci și automatizarea ei! Așa spunea Alender. Dar, de obicei, i se răspundea:

— Imposibil. Vioara e un fruct al inspirației artistice.

Riposta lui Alender venea numai decît: — Asta-i misticism. Vioara înseamnă material plus formă și nimic mai mult.

În ce privește materialul, problema era aproape rezolvată. Secretele materialului fuseseră dezvăluite de cercetările făcute anterior. Ecuația lui Andreev a însemnat o adevărată reproducere în limbaj matematic a intuiției celebrului artist din Cremona.

Dar forma? În această privință lucrurile nu erau încă prea bine lămurite. Alender nu s-a lăsat intimidat și și-a îndreptat eforturile spre o cercetare științifică a problemei. Scopul? Studiul analitic al sunetului pentru a găsi cauzele fizice ale calităților lui, pentru a le stăpîni și a le reproduce. Trebuia să se ajungă la un țel de-a dreptul fantastic: să se realizeze, pe baza mecanizării și automatizării, instrumente mai bune

Vladimir Eșanu

(continuare în pag. 11-a)

Steiner în Germania, Lupau în Franța ș.a. Cu timpul, încercînd să dezlege enigma, cercetătorii au început să socotească vioara ca un obiect de studiu științific.

Construcția lui Savard

Felix Savard, medic din Strasbourg, un pasionat constructor de viori, a studiat vioara cu corzi și fără corzi, a „ascultat-o” ca un adevărat medic. Și a constatat că fie prin lovire, fie prin suflare, chiar și fără corzi, vioara emite același sunet și anume, sunetul „do” al primei octave. Era un pas important, un indiciu prețios pentru dezlegarea enig-

în locul unei viori Guarneri de exemplu. „Instrumentul matematic” a ajuns în cele din urmă la muzeu marcînd, ce-i drept, o importantă etapă în evoluția încercărilor de a descoperi misterul viorilor din Cremona.

O încercare interesantă

Dmitri Cernov, bun cunosător al metalelor, a hotărît să reia cercetările medicului francez, dar pe o cale originală: să îndrepte greșelile din construcția viorilor obișnuite, în vederea unui scop principal — îmbunătățirea calității sunetului. În felul acesta a ajuns să creeze un

Vara pe Nipru

Odată cu vara, Niprul devine pentru locuitorii Kievului atracția numărul 1.

Mai cu seamă în zilele libere, orașul pare că se goleşte. De pe toate străzile, de pe toate bulevardele oamenii se scurg într-un vesel exod cu biciclete, motociclete, mașini, autobuze, troleibuze, tramvaie, metrou sau pur și simplu pe jos spre malurile înecate în verdeață ale bătrânului fluviu. Podul pentru pietoni lat de șapte metri, care leagă țărmul drept al Niprului cu insula Truhanov — locul favorit de odihnă al kievlenilor — pare, în astfel de zile, un zid viu, mișcător, care se ține ca printr-o minune deasupra apei.

Insula Truhanov are de toate: terenuri de sport, o bază nautică, un parc splendid cu nenumărate posibilități de distracție, o plajă imensă, modern amenajată. Dar... mai bine priviți fotografiile. Așa își petrec kievlenii zilele de vară pe Nipru.

Un loc pe plajă începe să devină o problemă...

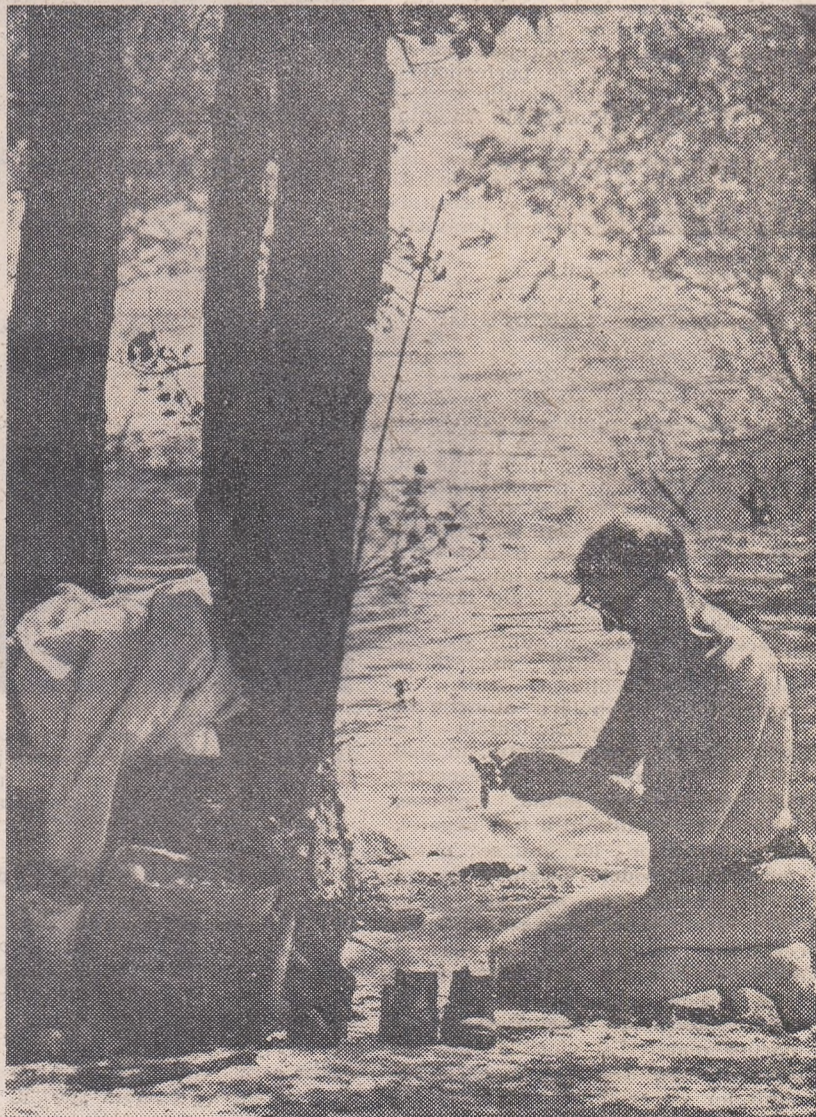
Cu soarele de iunie nu-i de glumit.

Așa-i pe Nipru în zilele de vară.

Pasionații voleiului nu înțeleg să-și piardă timpul nici aici.

Amatorii de pescuit au mult de lucru.

Intimplare in timpul stafetei

Desen de I. Cerepanov

Nene, nu mai ai un locușor liber?
Desen de I. Cerepanov

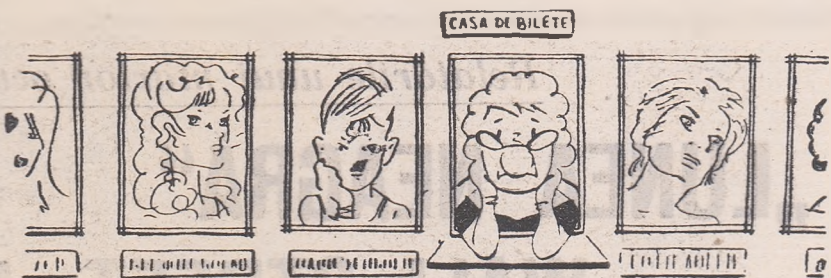
In pas cu moda

Desen de L. Filippova

Teorie și practică

Desen de E. Sceglor

Vedete

Desen de I. Sidorov

Rivalii lui Stradivarius

(urmare din pag. 9-a)

decit cele ale maestrilor italieni. Primii pași pe acest drum au fost făcuți în laboratorul de cercetări acustice special amenajat în acest seop.

Sapte kilometri de tapet

La amenajarea acestui laborator a fost consultat Andrei Rimski-Korsakov, colaborator al Institutului industriei de instrumente muzicale. Deoarece laboratorul trebuia să fie perfect izolat, pereții se cereau tapetați cu un material corespunzător scopului. Când Alender a auzit că erau necesari 7 kilometri de tapet, nu i-a venit să creadă. „Dar asta înseamnă un magazin întreg!” „Magazinul” a fost totuși cumpărat și laboratorul, înzestrat cu utilaj modern, a intrat în funcțiune. Obiectul cercetărilor — vioara — a fost montat pe un suport. Pe strunele ei trecea un arcuș „fără sfârșit”. Sunetul produs era transmis printr-un microfon și transformat în impulsuri electrice înregistrate de un spectrometru electronic. Pe un ecran, sub diverse forme luminoase, apărea un întreg „cor” de sunete. Se obținea astfel spectrul sonor al instrumentului respectiv. Pe această cale s-a pătruns în tainele misteriosului „timbru”, atât de iubit de muzicieni — care îi dau epitețe dintre cele mai poetice: strălucitor, cristalin, catifelat, moale, rotund și multe altele asemănătoare. Studiul acestor spectre a fost incredințat unui tânăr și înflăcărat acustician, Boris Iankovski. Așa s-a dezvoltat primul laborator din lume pentru studiul vioarei, înzestrat cu cele mai noi aparate electrono-spectrometrice.

Iankovski a muncit cu încordare pentru descifrarea spectrogramelor acustice. El trebuia să caracterizeze cu mare exactitate aceste „timbre”, pentru a crea instrumentele cerute. De mult folos i-a fost confruntarea, legătura cu interpretii. Deși aprecierile acestora sint subiective, același instrument fiind de multe ori caracterizat cu totul altfel de diferiți interpreți, legătura permanentă cu interpretii i-a folosit totuși lui Iankovski ca o adevărată busolă. Din nenorocire, această muncă a fost întreruptă de război.

După victorie, lucrul a fost reluat într-un laborator și mai bine inzes-

trat decit cel dintii. În 1957 s-au obținut primele rezultate. În anul acela s-a construit, după indicațiile lui Iankovski, prima ghitara. Niciind nu mai fusese construit un instrument similar cu mijloace moderne. Sunetul moale, catifelat dar consistent și clar i-a cucerit pe amatorii de ghitara. După confruntarea cu masa de ghitariști, instrumentul a început să fie produs în serie, într-un proces de producție mecanizat și automatizat, fără ca prin asta să-și piardă calitățile. A fost o mare victorie nu numai concretă, ci și de principiu: mecanizarea și automatizarea, spusese doar Alender, poate da instrumente muzicale de cea mai bună calitate. Iankovski a trecut imediat la studiul construcției de vioari. Diversele lui aparate: spectrometrul electronic, stroboscopul ș.a. trebuiau să-i dea răspuns la o serie de întrebări despre forma și dimensiunile diferitelor părți componente ale vioarei. Lună de lună, a analizat, a studiat, a observat și a generalizat cercetările lui fizico-acustice. Și tot în 1957 Iankovski a putut afirma categoric că venise timpul să se construiască vioari de calitate la strungul automat de copiat. Acusticianul se transformase acum în constructor. În scurt timp s-a ajuns ca la fiecare 8 minute să se copieze o față de vioară. Apoi urmau operațiile de lipire, lăcuire etc.

Marele examene

Cițiva ani mai tirziu, a avut loc un examen de verificare struie după noua metodă. În fața unui consiliu alcătuit din interpreți cu experiență, exigenți și foarte severi, producția de vioari a lui Iankovski a reperat un imens succes. Din 104 instrumente prezentate, 14 au căpătat note mai mari decit vioara lui Stradivarius. Subiectivitatea era exclusă, deoarece instrumentul era prezentat din spatele unui paravan iar vioarele erau identificate după ce comisia hotărâse nota meritată. A fost din nou un succes de principiu: se făcuse dovada că pe cale industrială se pot construi nu numai ghitare, ci și vioari de o asemenea calitate încit „regina” vioarelor să fie învinsă de 14 ori. Aprecierile juriului au fost o încoronare a muncii încordate, perseverente, făcute cu încredere în știință și în capacitatea omului de a cunoaște secretele materiei.

Consumați produse de
FRANZELARIE SUPERIOARĂ
cozonaci, franzele București, cornuri
cu lapte etc.
Au un gust plăcut și sint hrănitoare

Intreprinderea orășenească de industrie locală

„I. C. FRIMU”

BRĂILA

Strada Victoriei nr. 61, telefon 3174

Execută pe bază de comandă:

- Jucării metalice și din lemn.
- Flori și frunze artificiale ornamentale, articole de artizanat din împletitură de rafie și flori.
- Confecții, garnituri pentru copii din pichet plușat, finet, mătase, simple și mallasate.
- Articole de podoabă și pentru coafură din metal și lemn.
- Ambalaje pentru produse alimentare confecționate din carton sau hirtie parafinată și pahare pentru centre de răcoritoare.
- Timplărie metalică și construcții metalice.
- Mobilier metalic împletit în fir de material plastic.
- Lucrări de turnătorie, mecanică, lăcușerie, reparațiuni auto, navale, rebobinări, sudură autogenă și electrică etc.

La excursie nu uitați
Ciocolata
ESTE STIMULENTĂ ȘI RECONFORTANTĂ

